

Aan Ira Helsloot
Van Hans Alders
Betreft Eerste advies
Datum 15 juni 2015

1. De commissie constateert dat er de laatste 10 jaar gemiddeld 20 bevingen per jaar met een magnitude groter dan 1,5 plaats vinden. In alle rapporten van de afgelopen tijd wordt een stijgende tendens onderkend: 2013 29 bevingen; 2014 19 bevingen en in 2015 (tot en met mei) 12 bevingen.
2. De commissie constateert vervolgens dat er verschillende partijen modellen en berekeningen maken om de kans op aardbevingen te bepalen. Modellen waaraan aannames ten grondslag liggen. Ik begrijp dat er gepleit wordt voor een nationale systematiek, op basis van feitelijke meetdata, wat zou leiden tot meer betrouwbare informatie en inzichten in wat er in het Groninger veld gebeurt en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst. Ik begrijp dat op grond van feitelijke data je een beter inzicht hebt, maar de stap naar de verwachtingen voor de toekomst vloeit daar niet zondermeer uit voort: je zult toch niet veel anders kunnen dan met aannames werken?
3. De stellingname dat een modelmatige aanpak geen basis kan zijn voor beleid is tegen deze achtergrond evenmin te volgen. Natuurlijk zijn feitelijke ontwikkelingen van groot belang, maar opnieuw is de vraag van de vertaling naar prognoses aan de orde. Of is de stelling dat waarnemingen zondermeer kunnen worden omgezet in prognoses?
4. Ik maak deze opmerkingen omdat het beeld uit de tekst opstijgt dat intensieve onderzoeksprogramma's zondermeer van tafel worden geveegd (de NAM heeft meer dan 100 miljoen uitgegeven aan onderzoek). Onderzoek waarin ook het KNMI een belangrijke rol heeft gespeeld. Dat maakt het allemaal kwetsbaar. Het beeld komt op dat de commissie stelt dat haar methodiek beter is dan wat alle anderen doen.
5. De commissie spreekt van stapeling van vaak heel voorzichtige aannames waardoor zij geen basis kunnen zijn voor een realistische inschatting van de aardbevingssterkte. En vervolgens wordt de sprong gemaakt naar de door de commissie gehanteerde methodiek. Het spijt mij maar die sprong is te groot. De toetsing van de metingen aan de prognoses kunnen een zodanig significant verschil laten zien dat een rechtvaardiging kan vormen voor aanpassing. Nu kan het rapport gelezen worden als het afzetten tegen al die somberaars (NAM, TNO, KNMI, SodM). Niet verstandig.
6. Bij onderzoeksvraag 2 wordt de boodschap buiten het kerngebied is er niets aan de hand, binnen het kerngebied optreden en wel nu!
7. De commissie stelt dat volgens de vigerende modellen er al tientallen woningen een zodanige structurele schade moeten hebben opgelopen dat er reëel instortingsgevaar zou moeten optreden. De commissie constateert dat dat niet het geval is. Ik denk dat deze constatering van de commissie niet juist is: tientallen huizen zijn in de stutten gezet; huizen (moeten) worden gesloopt en staan op de nominatie om gesloopt te worden; er hebben onbewoonbaar verklaringen plaats gevonden.
8. Voor wat betreft het individuele risico op de nieuwe pga-kaarten wordt gesteld dat buiten het kerngebied het extra risico van aardbevingen gering is. Onduidelijk is wat de betekenis is van de vervolgzin: "Het heeft in elk geval geen veranderingen in de beoordeling van de situatie in dit gebied als gevolg."

9. De vraag die velen zullen stellen is hoe het mogelijk is dat ook buiten het kerngebied sprake is van ernstige en structurele schade, terwijl de stelling wordt betrokken dat in die situaties geen sprake is van extra risico als gevolg van aardbevingen.
10. De stelling dat buiten het kerngebied het extra risico van aardbevingen gering is, (pagina 6) wordt in de volgende alinea (6^e) van vraagtekens voorzien. Er wordt gesteld dat er zorg bestaat over een aantal bijzondere risico's zoals publieksgebouwen en chemische industrie. Nadat de commissie heeft gesteld dat het extra risico gering is, wordt hier toch aanbevolen om te komen tot een pragmatische en realistische aanpak. Waarom daar wel en voor woningen niet?
11. De commissie adviseert om in het kerngebied het veiligheidsrisico voortvarend aan te pakken. Bewoners die wonen in woningen die vanwege het aardbevingsrisico de afkeurnorm voor woningen overschrijden moeten de mogelijkheid krijgen om hun woning ogenblikkelijk te verlaten of er op vrijwillige basis te blijven. De afkeurnorm stelt de commissie op 1 op de 10.000. De stuurgroep NPR adviseert voor de korte termijn de huizen die worden versterkt ten minste op het niveau van 1 op 10.000 te brengen. Voor de een de afkeurnorm voor de ander de norm die bij versterking moet worden bereikt. Als ik mij niet vergis sprak de stuurgroep NPR over 1 op 1.000 als te hanteren afkeurnorm. Deze onduidelijkheid moet echt worden weggenomen. Gesteld wordt dat de bewoners de mogelijkheid krijgen om hun woning ogenblikkelijk te verlaten of er op vrijwillige basis te blijven. Het komt mij voor dat de aanbeveling van de commissie een aanzienlijke aanscherping van het beleid impliceert en vergaande consequenties heeft.
12. Dit geldt nog meer indien het 2^e uitgangspunt in de beschouwing wordt betrokken. Daar adviseert de commissie een opkoop- en vertrekregeling te ontwikkelen en inwoners de mogelijkheid te bieden om te verhuizen in die situaties waar niet op afzienbare termijn in die situaties waar niet op afzienbare termijn wordt voldaan aan de norm van 1 op 100.000! Het zal duidelijk zijn dat dit nog veel verder gaat, zonder echt inzicht in de consequenties.
13. Daartegenover staat dat volgens de commissie het merendeel van de bouwwerken boven het Groninger veld – ik neem aan buiten het kerngebied – aan de veiligheidsnorm voldoet (dat betekent niet dat er geen risico's zijn). Conclusie hier zijn geen maatregelen nodig (we kunnen ons beperken tot schadeherstel). Overigens wordt daar direct aan gekoppeld: dat deze conclusie niet wil zeggen dat er geen risico's meer zijn. De simpele vraag die zal volgen: en wat doen we daar aan?
14. Op pagina 7 bovenaan wordt gesteld dat bouwwerken in et kerngebied, die niet aan de huidige bownormen voldot (wat bedoelen we?), ook niet zullen voldoen aan de aardbevingsnormen. De Jarino-woningen worden dan opgevoerd: die woningen zijn door de bevingen van de fundamente af (betonnen kop op houten palen) en om die reden worden ze gesloopt! Ik twijfel of de commissie er verstandig aan doet om dit zo te stellen. Vooral ook gelet op de passage waarin de commissie zelf opmerkt dat er op dit moment geen onderzoeken beschikbaar zijn die betrouwbare uitspraken kunnen doen over de precieze sterkte van de gebouwen in het Groninger veld!
15. Ik meen oprecht dat de commissie er goed aan zou doen om af te zien van al te veel waardeoordelen over het werk tot nu toe (waar dezelfde instituten voor verantwoordelijk zijn) en zich te concentreren op de vaststelling dat tussen de prognoses en de gemeten data significante verschillen bestaan. Dat beleid gebaseerd op die metingen de voorkeur verdient, maar – eerlijk is eerlijk- ook met

onzekerheden gepaard gaan (is dat niet de kern van het omgaan met risico's?). De scherpe tegenstelling tussen de kern en de rest vraagt echt nadere toelichting (aanscherpen beleid in de kern en het niet noodzakelijk achten van beleid daarbuiten).

16. Ik overleg graag met de commissie over de wijze waarop het vervolg proces kan worden ingevuld en hoe de NCG dat kan faciliteren.